ואין לי קורא בה אשת שני מתים · וא"ת והכא מאי נפקא מיניה דף נא:) דזיקת שני יבמין דרבנן גזירה שמא יאמרו שני יבמות הבאות מביתו אחד מתיבמות וזה לא שייך הכא וי"ל דהתם במאמר דרבנן הויא זיקת ב' יבמין דרבנן אבל בעלמא הוי דאורייתא: **מה** נפשך אי קידושי דאורייתא כו' · פי' בקונטרס דמשום פלוגתא דאמוראי דלעיל מספקא ליה הי מיניהו הוו קידושין וקשה דרב חסדא גופיה פסיקא ליה דהוו קידושין ורבה בר רב הונא נמי חזר בו מכח דברי רב חסדא וגרלה דמספקא ליה אי גמרי קדושי דאשון אי פקעי: **גמרו** קידושי דאשון · והא דאמרי' בפ"ק דקידושין (דף ז') בהמה של שני שותפין הקדיש חציה וחזר ונקנה והקדיש חציה כו' הא לא הקדישה לא גמרי שאני התם דאפשר שתרעה ויהיו חציה דמיה הקדש וחציה חולין אבל הכא דאי אפשר שתהא חציה מקודשת דכי יקח איש אשה כתיב לא חצי אשה מסתבר למימר לא גמרי לא פקעי ואע"ג דהתם מדמי למקדש חצי אשה לא קשה מידי דמייתי שפיר דהיכא דאיכא דעת אחרת לא פשטי בכולה אי נמי איכא למימר דבהמה של שני שותפין שייר בקנייתו קלת שהרי בהמה היתה בת הקדש לפיכך לא גמרי אבל הכא חציה שפחה לא היתה בכלל קידושין: **אבל** אם כתב עליו אותו זהו שחרורו · וא"ת הא דאמר אמימר לעיל (דף מ·) המפקיר עבדו אין לו תקנה דאיסורא דאיכא גביה לא מצי מקני ליה וכאן מסמא דיש לו תקנה בשטר ועל כרחך לא משחרר ליה עד שיברח דאי לאלתר חייל השחרור היכי מזכין ליה ומסר ליה לעובד כוכבים להשתעבד בו וי"ל דלא דמי למפקיר דעובד כוכבים לא קני ליה אלא למעשה יליו ואלכתי פש ליה גבי ישראל ממונא דקני ליה לקנס ולגולדות ולא הפקיעו ממנו חכמים עד אחר שיכתוב לו גט שחרור: **הא** לגופא · פי' בקונט' גבי עבד קבע לו זמן שאם לא יפדהו יהא גופו חלוט לעובד כוכבים ומעכשיו משתעבד בו וכיון דמזגזל בתקנתא דרבנן קנסוה אע"ג דלא מטא זימניה וגבי שדה אחיי דקבע ליה זמן לפדיה שאם לא יפדהו עד הזמן יאכל הפירות משם ואילך עד שיפרע הלכך אפי' מטא זימניה אין לו אלא פירות וזימנה כיון דעד דלא מטא זימניה אין לו פירות מה שייך לומר פטור מן המעשר ועוד דהוה ליה למימר אחדי ואחדי בין מטא זימניה בין לא מטא זימניה ומדנקט לא מטא זימניה משמע דלא מתוקמא הכא דמעשר אלא בלא מטא זימניה וגרלה לפרש הא לגופא הא לפירא כמו הא גופא והא פירא דגבי עבד אע"ג דלא מטא זימניה הגוף בבית העובד כוכבים ומפקיעו מן המעשר ומע"ה יוצא לחירות אבל בשדה אין לו לישראל אלא פירות והשדה ברשות העובד כוכבים ופטור:

*ואין אני קורא בה אשת שני מתים-כמה נפשך: אי קדושי דראובן=קדושין, קדושי דשמעון לאו קדושין, ואי קדושי דשמעון=קדושין, קדושי דראובן לאו קדושין. איתמר "חציה שפחה וחציה בת חורין" שנתקדשה לראובן ונשתחררה וחזרה ונתקדשה לשמעון רב יוסף בר חמא אמר ר"נ: פקעו קדושי ראשון, ר' זירא אמר רב נחמן: גמרו קדושי ראשון, א"ר זירא כוותיה דידי מסתברא דכתיב לא יומתו כי לא חופשה היא יומתו, א"ל אביי ולתנא דבי ר' ישמעאל דאמר בשפחה כנענית המאורסת לעבד עברי הבי נמי דכי חופשה יומתו אלא מאי אית לך למימר שחופשה וחזרה ונתקדשה הכא נמי שחופשה וחזרה ונתקדשה? אמר רב הונא בר קטינא א"ר יצחק מעשה באשה אחת שחציה שפחה וחציה בת חורין וכפו את רבה ועשאה בת חורין כמאן כר' יוחנן בן ברוקה *דאמר על שניהם הוא אומר ויברך אותם אלהים ויאמר וגו' פרו ורבו ומלאו וגו'? *אמר רב נחמן בר יצחק לא, מנהג הפקר נהגו בה: מותני' המוכר עבדו לעובדי כוכבים או *להוצה לארץ יצא בן חורין: גמ' *ת"ר המוכר עבדו לעובדי כוכבים יצא לחירות וצריך גט שחרור מרבו ראשון, אמר רשב"ג בד"א שלא כתב עליו אונו אבל כתב עליו אונו זהו שחרורו מאי "אונו"? אמר רב ששת *דכתב ליה הכי "לבשתברה ממנו אין לי עסק בך": ת"ר לזה עליו מן העובד כוכבים, כיון שעשה לו עובד כוכבים נמוסו יצא לחירות מאי "נמוסו"? אמר רב הונא בר יהודה נשקי, מתיב רב ששת האריסין, והחבירות, ואריסי בתי אבות, ועובד כוכבים שמשכן שדהו לישראל אע"פ שעשה לו נמוסו פטורה מן המעשר ואי ס"ד נשקי, שדה בת נשקי היא? אלא א"ר ששת זמן קשיא זמן אומצא הא דמטא זמניה הא דלא מטא זמניה, אלא גבי עבד דמטא זמניה צריכא למימר: אלא אידי ואידי דלא מטא זמניה ול"ק הא לגופא והא לפירא* ואיבעית

[לקמן פה:]

יבמות פו· לעיל לח·

שבת קיח· יבמות סה· [קדושין לה·]

[לעיל לח: יבמות פו·] [ערכין כט:]

[עי' תוס' לקמן מד ע"ב ד"ה לח"ל]

לקמן סה: קדושין ו· [תוס' ע"ז פ"ד]

[עי' תוס' ב"ב מג· ד"ה אין לי]

[לקמן פב:]

נושא מעשה שבא לשאול חצי שפחה חצי בת חורין

תוספות רי"ד אמר רב (חנא) [הונא] בר קטינא אמר רב יצחק מעשה בשפחה אחת שחציה שפחה וחציה בת חורין וכפו את רבה ועשו אותה בת חורין כמאן כר' יוחנן בן ברוקה דאמר על שניהם הוא אומר ויברך אותם אלהים ויאמר להם פרו ורבו אמר רב נחמן בר יצחק לא התם מנהג הפקר נהגו בה: **מותני'** המוכר את עבדו לכנעני או לת"ל יצא ב"ח · אין פורים את השבויים יתר על דמיהם מפני תקון העולם אין מברריתים את השבויים מפני תקון העולם רשב"ג אומר מפני תקון שבויים אין לוקחין ספרים תפילין ומזוזות מן עובדי כוכבים יתר על דמיהן מפני תקון העולם · פי' כשמכרום אותו לכנענים הפקיעוהו מן המצות אי נמי כשמכרוהו לת"ל הפקיעו ממצות הנהנות בא"י לפיכך קונים אותו שיצא לחירות: ת"ר המוכר עבדו לכנעני יצא לחירות צריך גט שחרור מרבו ראשון

נושא לאמר לדבר מ- יצא לחירות

נושא מהו לו נמוסו מבנך

△ (מדקא) תשובה

▽ קוטיא

הגהות הב"ח

(ה) גמ' כמאן כל"י בן ברוקה · כ"כ עיין תוס' לעיל ד' מא ע"ב דמשחרירין אותה משום שהיא רבה וכן בברכות ד' מז ע"ב שיחבר ר"א עבדו להנים לעבדה ופריך מאי הכא בעבירה היא ומשני פלוגתא דרבנן היא וכ"כ התוס' שבת ד' ד [והשאר חסר]

ואין לי קורא בה אשת שני מתים. לומר חליה היתה לזה וחליה לזה ומכח שניהם היא באה ואמרי' (ביבמות) (דף נא:) ג' אחין כשותפין ג' נשים נכריות ומת אחד מהם ועשה בה השני מאמר ומת מולגת ולא מתיבמת שנאמר "ומת אחד מהם וגו'" (דברים כה) מי שעליה זיקת אור תורה יבם א' ולא שעליה זיקת שני יבמין וזו ע"י מאמר לא יתה מזיקת יבום הראשון טלה ובמקצתה חל עליה זיקת יבום השני אבל הכא לא זיקת שניהם עלה דחד מנייהו קדושין גמורים ודאיתך לאו כלום ומיהו משום פלוגתא דאמוראי דלעיל מספקא לן הי מנייהו הוו קדושין והשתא דמתו להו מתיבמת לגוי ממה נפשך כו': **ומזרה ונתקדשה לשמעון** · ולאו משום אחיי נקט לייה: **פקעו קדושי ראשון** · אפי' למ"ד מקודשת בא השחרור והפקיעה ומקודשת לשני שהרי נשתנה גופה והויא לה כקטן שגדל: **גמרו קדושי ראשון** · ע"י השחרור גמרו דבר עכשיו הבא עליה בחשש ומלקות היה אפילו מזיד, ומכאן ואילך הבא עליה במיתה: **לא יומתו כי לא וגו'** · ומוקמינן לה בחליה שפחה וחליה בת חורין וס"ל דס"ק אינן חייבין מיתה משום ח"ל כי לא חופשה לאחר קידושין אבל חופשה לבתר הכי יומתו דהוי לה אשת איש גמורה: **פ"נ** · הא חופשה בתר אירוסין יומתו, וכי קידושין ראשונים כלום היו: **אלא מאי אית לך למימר** · דוקיא דקרא הכי משמע: **פא חופשה וחזרה ונתקדשה** · יומתו אם ניתפה עם אחר: **כר' יוחנן בן ברוקה** · במס' יבמות: **על שניהם הוא אומר כו'** · דאשה ממי מיפקדה אפריה ורביה: **מנהג הפקר היו נוהגין בה** · בזמן דלא היתה מיוחדת לאדם ולא היתה משמרת עצמה: **מותני'** · יצא לחירות · אם ברח מן העובד כוכבים או שקנסוהו ב"ד לפדותו דכתיב לקנן דקנסים אותו לפדותו וכשיפדנו לא שתעבד לו וקנס חכמים הוא הואיל והפקיעו מן המצות וקנו לה"ל יצא לחירות מפני שהוציאו מארץ לחוצה לארץ ובגמרא מפרש את מי קנסו אם את הלוקח או את המוכר: **גמ' אונו** · שטר: **לבשתברה** · מן העובד כוכבים אין לי עסק בך: **נמוסו** · לקנס מפרש: **יצא לחירות** · הויא כמוכרה וקנסוהו רבנן: **נשקי** · חותם וסי' עבדות שתולין לעבדים בצוארייהם: **האריסין** · ישראל שנעשה אריס לעובד כוכבים בקרקע העובד כוכבים וקסבר יש קנין לעובד כוכבים בארץ להפקיע מיד מעשר: **אריס** · למחצה לשליש ולרביע: **חבירות** · שקבלה מן העובד כוכבים בכך וכך חטין לשנה: **ואריסי בתי אבות** · כלומר אריסות קבועה ועומדת מאבות שהיו אבותיו של ישראל אריסין בקרקע זה לאבותיו של עובד כוכבים זה אפ"ה לא הוי כקני לישראל אלא של עובד כוכבים הוא ופטור מן המעשר ישראל זה בחלקו: **אף על פי שעשה לו** · ישראל נמוסו · אם לא פרעתיך לזמן פלוני יהא חלוט לך: **קשיא זמן אזמן** · דגבי עבד חשיב לה מכירה וגבי שדה לאו מכירה היא: **הא דמטא זימניה** · הך דגבי עבד: **הא גבי עבד דמטא זימניה** · בלשון קשיא הוא: **הא לגופא** · גבי עבד דקבע בו זמן לגופו שאם לא יתן לו עד אותו זמן יהא גופו חלוט לעובד כוכבים ומעכשיו היה משתעבד בו וכיון דזלזל בתקנתא דרבנן דאסרו למכור עבד לעובד כוכבים קנסוהו ומע"ג דלא מטא זימניה הוי מכירה ולא אכלי לא תאכל הפירות ואם לא תפרע לך ליום פלוני אכול פירות עד שאפרע מעותיך הלכך אפי' מטא זימניה לאו מכירה היא וכ"ש בדלא מטא זימניה: